

Lotte & Søren Hammer

Misbruik

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Proloog

De man op de akker gooide de laatste stukken op de brandstapel. Daarna richtte hij zich op, zette zijn vuisten in zijn onderrug en boog een paar keer naar achteren om de verrassende pijn in zijn rug tegen te gaan. Hij was gewend aan lichamelijk werk, dus de paar uur die het hem had gekost om de kuil te vullen, stelden volgens hem niet veel voor, en als je bedacht wat hij in de loop van de dag voor elkaar had gekregen deed een beetje spierpijn er ook niet toe. Het verbaasde hem alleen.

Ietwat moeizaam pakte hij het laatste blik petroleum en goot de inhoud over de houtblokken, waarvan de bovenste laag gelijklag met de grond. Zo'n vijftien kuub goed droog beukenhout, vermengd met een beetje iep, kastanje en berk, en een jong pruimenboompje met de roodbruine bast aan de zonnkant en de groenige aan de schaduwkant, zoals hij met kennersblik had waargenomen. Daarbij 31 zakken kolen, een aantal dat hij zich nauwkeurig had ingeprent voordat hij begon en natelde toen hij de zakken stuk voor stuk op hun plaats legde, zodat het werk minder monotoon leek. Hij keek op zijn horloge en constateerde dat de wijzerplaat bedekt was met geronnen bloed, en dat de wijzers niet te zien waren. Net als de vorige keer dat hij erop keek. Geïrriteerd deed hij het horloge af en smeed het op de brandstapel. Daarna liet hij zijn blik glijden over de lucht, die al donker aan het worden was. In het westen werd het lage wolkendek verlicht door een donkerrode gloed van de ondergaande zon, en het meer onder aan de akker lag er grijs en duister bij. Er kwam onweer aan.

Uit zijn rugzak haalde hij een nieuw stel kleren en een plastic zak met vochtige wegwerpdoekjes. Hij ontblootte zijn pezige bovenlichaam en hoewel hij het al gauw koud kreeg, voelden de doekjes prettig aan op zijn huid toen hij zich methodisch begon te wassen. Vooral zijn hoofd en zijn handen, waar het kolenstof zijn sporen had nagelaten en waarmee hij aandacht zou trekken, gaf hij een grondige beurt, en dat deed hem eraan denken dat hij een spiegel had moeten meenemen. Hij glimlachte kort en grimmig voor zich uit in de schemering. Normaal gesproken kon zijn eigen spiegel-

beeld hem niets schelen, maar vandaag was dat anders. Misschien had hij nu juist vandaag op dit godvergeten Seelandse stoppelveldje met een klein beetje trots naar zichzelf kunnen kijken, eventueel zelfs zijn idiote bijnaam van zich af kunnen zetten. Iedereen noemde hem 'Klimmer'. Er waren maar weinig mensen, bijna helemaal geen, die zijn echte naam kenden; de naam van toen iemand nog om hem gaf, en hij nog om iemand gaf. Totdat... dat niet meer zo was.

De gedachte aan zijn kindertijd bleef niet ongestraft: de pijn in zijn onderrug trok als een schrijnend zeer omlaag naar zijn billen en naar de achterkant van zijn bovenbenen. Hij negeerde de pijn en concentreerde zich op het omkleden; zijn oude kleren legde hij op de brandstapel. Toen hij klaar was, voelde hij het zoet van de wraak door zich heen bruisen. Afgezien van één enkele onvoorziene situatie, die hij voor zich had gehouden en dus later op eigen houtje moest oplossen, had hij zijn deel van de afspraak stipt uitgevoerd. Nu was het de beurt aan de anderen van de groep.

Hij pakte een aansteker, boog voorover en stak de brandstapel aan. De petroleum pakte meteen en de vlammen sloegen naar hem op, zodat hij geschrokken een stap achteruit deed. Heel even warmde hij zich aan het vuur, maar zijn diepe afkeer van vuur kreeg algauw de overhand.

Een bliksemflits verscheurde de schemering. Hij draaide zich rustig om en keek naar de lucht; het onweer was sneller gekomen dan hij had verwacht. Vanuit de kloof links van hem, waar het bos schuin afliep naar het meer, kwamen twee zwarte onweerswolken naar hem toe drijven, alsof de aarde zich had geopend en de duistere krachten van de onderwereld had losgelaten. Weer een bliksemschicht, terwijl een derde zwarte wolk door de kloof omhoog werd geslingerd. Toen kwam de regen. Grote, agressieve druppels; duizenden scherpe pijlen die tegen de grond ricocheerden en aarde over de stijve stoppels opwierpen. Machtig, zuiverend, rechtvaardig.

Even keek hij bezorgd naar het vuur, maar het water kon het niet blussen, kon hooguit de vlammen in bedwang houden. Toen draaide hij zich om en liep met doelgerichte tred en zonder om te kijken naar het bos. Algauw was hij door het donker opgeslokt.

1

Op maandagochtend stroomde de mist in witte, wollige golven over het land. De twee kinderen konden amper een meter voor zich uit zien toen ze het schoolplein overstaken. Ze moesten zich op hun geheugen een weg zoeken en al gauw werden hun stappen voorzichtig en aftastend. Het jongetje bleef een stukje achter het meisje lopen, met zijn tas in zijn armen geklemd. Plotseling stopte hij.

‘Je mag niet weggaan, hoor.’

Ook het meisje bleef staan. De mist condenseerde in haar haar en ze veegde de druppels van haar voorhoofd, terwijl ze geduldig wachtte op haar kleine broertje, dat worstelde om zijn schooltas op zijn rug te krijgen. Hij had Turks gesproken, wat hij maar zelden deed, en bijna nooit tegen haar. Nu was hij aan het hannesen met de riemen van de rugzak; ze ging dichterbij staan, maar hielp hem niet. Toen hij eindelijk klaar was, pakte hij haar hand vast. Ze keek om zich heen zonder iets anders te zien dan mist en donker. Ze zei: ‘Kijk nou eens wat je hebt gedaan.’

‘Wat heb ik gedaan?’ Hij pakte haar steviger beet en klonk klein.

‘Maakt niet uit. Je snapt het toch niet.’

Ze koos op goed geluk een richting, liep blind een paar passen naar voren en stond toen weer stil. Haar broertje drukte zich dicht tegen haar aan.

‘Is het nou met ons gedaan?’

‘Idioot.’

‘Bij mama was er licht.’

‘Straks is er hier ook licht.’

‘Wat betekent “met ons gedaan”?’

Ze gaf geen antwoord, maar probeerde zichzelf ervan te overtuigen dat er niets was om bang voor te zijn, dat het schoolplein niet erg groot was, dat ze gewoon moesten doorlopen.

‘We mogen niet met vreemden meegaan. Wat er ook gebeurt, we mogen niet met vreemden meegaan. Hè?’

Hij stond op het punt in huilen uit te barsten, en ze trok hem een paar

weifelende stappen achter zich aan, totdat ze plotseling schuin voor zich een zwak lichtschijnsel waarnam; die kant stuurde ze op.

Het jongetje liet haar hand los toen ze bij de hoofdingang kwamen en stooft het gebouw in zonder er nog aan te denken dat hij zojuist bijna had moeten huilen.

Even later zagen ze elkaar in de gang voor de gymzaal, waar het meisje op een bankje zat te lezen toen haar broertje met een bal in zijn armen aan kwam hollen.

‘Wil je met me voetballen? Dat kun je zo goed.’

‘Heb je je jas goed opgehangen en je tas netjes weggezet?’

Hij sperde zijn ogen wijd open en knikte bevestigend. De geloofwaardigheid zelve.

‘Ga dat dan eerst maar doen.’

Hij droop zonder protest af. Maar hij was al gauw weer terug en herhaalde zijn voetbalwens.

‘Ik wil eerst dit hier lezen. Begin maar vast, ik kom zo.’

Hij keek sceptisch naar haar dikke boek.

‘Kom je dan zo?’

‘Als ik dit hoofdstuk uit heb. Ga maar vast voor jezelf spelen. Het duurt niet lang.’

Hij verdween de zaal in. Even later hoorde ze het geluid van de bal en ze las door. Af en toe deed ze haar ogen dicht en verbeelde ze zich dat ze zelf deel uitmaakte van het verhaal.

Haar broertje onderbrak haar.

‘Er is geen plaats om te spelen!’ Hij riep vanuit de zaal.

‘Waarom niet?’

‘Omdat hier mannen zijn.’

‘Dan speel je daar omheen.’

Ze las haar hoofdstuk uit en besloot juist dat ze net zo goed nog een hoofdstuk kon lezen zonder dat ze haar belofte aan haar broertje daarmee echt brak, toen hij plotseling voor haar stond. Ze had hem niet aan horen komen.

‘Ik vind die mannen niet leuk.’

Het meisje snuffelde een paar keer in de lucht.

‘Heb je een scheet gelaten?’

‘Nee, maar ik vind die dode mannen niet leuk. Er is in gesneden.’

Ze stond geïrriteerd op en liep de gymnastiekzaal in met haar broertje op haar hielen.

Er hingen vijf touwen aan het plafond en aan elk touw hing iemand. Naakte mensen, naar haar toe gewend.

‘Vies, hè?’

‘Ja,’ zei ze en ze deed de deur dicht.

Ze legde een arm om de schouders van de jongen.
'Kunnen we nou niet voetballen?'
'Nee, we kunnen niet voetballen. We moeten een volwassene zien te vinden.'

2

Hoofdinspecteur Konrad Simonsen genoot van zijn vakantie. Hij zat in de panoramakamer, helemaal boven in het zomerhuis, zat aan zijn vierde peuk en evenzoveelste kop koffie, keek door de buitenmaatse ramen naar een paar overzeilende stratuswolken en dacht nergens aan.

De atletische jonge vrouw die de kamer in kwam na haar rondje hardlopen, had haar schoenen en sokken uitgetrokken, zodat hij haar niet hoorde aankomen en hij schrok op toen ze begon te praten. Bovendien was hij gewend alleen te zijn.

‘Jesses, papa. Je had op zijn minst een beetje kunnen luchten.’

De uitbarsting sloeg op de sigarettenrook, die zwaar in de kamer hing. Ze zette de balkondeuren wagenwijd open, zodat er een stevig zeewindje de kamer in kwam dat haar blonde krullen om haar hoofd deed wapperen, besloot toen dat de ergste stank wel verdreven was en zette de deuren op de haak. Daarna liet ze zich in de fauteuil tegenover hem vallen zonder zich erom te bekommeren dat de krant die uit de zak van haar trainingsbroek stak, zwaar verkreukelde.

Hij zei: ‘Goeiemorgen! Ben je helemaal in Blokhuis geweest? Dat is me nog eens een rondje hardlopen!’

‘Morgen, morgen – het loopt al tegen de middag, zevenslaper. Ja, ik ben in Blokhuis geweest. Zo ver is dat nou ook weer niet.’

Hij wees gretig naar de krant. ‘Is die voor mij?’

Ze antwoordde ironisch, maar niet boosaardig: ‘En dankjewel, lieve dochter van me, dat je koffie voor me hebt gezet.’

‘En dankjewel, lieve Anna Mia, dat je koffie voor me hebt gezet.’

Ze pakte de krant, maar toen viel haar oog op de asbak en haar strenge gezicht verraadde al wat er zou komen. Met een beschuldigende handbeweging wees ze naar de peukjes en ze verviel in haar Bornholmse accent toen ze blijk gaf van haar afkeer: ‘Vier sigaretten vóór het ontbijt!’

‘Nou ja, ik heb vrij, en dan wijk je weleens van je normale gewoontes af.’

Die leugen had hij zich kunnen besparen.

‘Je rookt veel te veel, je drinkt te veel, je eet ongezond en als ik zeg dat je overgewicht hebt, is dat haast te beleefd uitgedrukt.’

Hij probeerde zich halfhartig te verdedigen: ‘Tijdens mijn werk rook ik bijna niet en ’s avonds maar met mate, dus in mijn vakantie mag ik er toch wel op los paffen zoveel ik wil?’

‘Tja, als dat niet gelogen zou zijn, zou het heel redelijk klinken.’

Hij wist niet wat hij moest zeggen. Hij keek met een schuin oog naar de krant, die opeens ver weg was.

Haar stem klonk nog een tikje beschuldigender: ‘Je weet toch dat ik nog minstens vijftien jaar van je tegoed heb, hè, paps?’

Het getal sneed hem door de ziel en het bekende gevoel dat hij een be-roerde vader was, ontwaakte onmiddellijk uit zijn sluimering. Drie jaar had het gesluimerd sinds die gelukzalige avond in mei, toen ze plotseling op zijn drempel stond en verklaarde dat ze een weekje in Kopenhagen was en dat het het handigst en het goedkoopst was om bij hem te logeren. Alsof het de natuurlijkste zaak van de wereld was. Zo drong ze binnen in zijn flat en in zijn leven: een onbekend, zestienjarig meisje, lief, druk, een mens van vlees en bloed... zijn dochter.

Er zat niet veel anders op dan zich over te geven en op genade te hopen, maar dat kreeg hij toch niet zomaar over zijn lippen. Zijn excuus maken leek hem zot, en haar beterschap en een gezonde levenswijze beloven was een stuk makkelijker gezegd dan gedaan. Bovendien was hij van nature terughoudend in het inwijden van anderen in zijn gevoelens. Hij probeerde het met een paar halfhartige beloftes, totdat ze plotseling haar ernst weer van zich afschudde en van onderwerp veranderde: ‘We hebben het er nog wel weer eens over, papa. Vertel eens: ben je al gewend geraakt aan de faci-liteiten hier? Wat een exclusieve bungalow, zeg, die Nathalie hier heeft neergekwakt.’

Ook dit was een explosief thema, zij het niet zo persoonlijk, en als hij niet beter wist, had hij haar ervan verdacht dat ze het expres nu te berde bracht, nu hij in het defensief zat. Maar zo was ze niet; hij was de enige die gespreken beschouwde als strategische spelletjes met winnaars en verliezers – een slechte gewoonte die hij wat al te gemakkelijk afdeed als beroepsdeformatie na te veel verhoren. Hij probeerde zich niet te laten provoceren.

‘Ja, het is hier mooi.’

‘Waarom werd je dan eergisteren zo chagrijnig, toen we hier aankwamen?’

‘Omdat de Freule mijn ondergeschikte is en het allemaal nogal overwel-digend was.’

‘Je wist toch dat het van haar was!’

‘Ja, mijn lieve schatteboutje, dat wist ik wel, maar ik had er echt geen idee van dat het zo luxe was. Van deze chique tent krijgt zelfs de meest exclu-

sieve verhuurder dollartekens in zijn ogen, en dat wij die voor zo'n fooi mogen huren is onethisch en vast ook onwettig.'

'Ze is rijk – nou en? En trouwens, ik ben je schattekaboutje niet.'

'Bovendien zit er eten in de koelkasten voor een hele atoomwinter.'

'We blijven hier geen atoomwinter, we blijven maar veertien dagen. Maar je hóéft het niet te eten. Het zal je heus geen kwaad doen om wat op je voorraden in te teren.'

'Niet eten, niet drinken, niet roken, wat is het volgende?'

Ze negeerde hem en vervolgde plagerig: 'Wist je dat de tegels op de terrassen handgeschilderde Italiaanse plavuizen zijn en dat het marmer in de hal Ölands natuursteen heet?'

'Hoe weet je dat?'

'Van Nathalie natuurlijk.'

Niemand anders noemde de Freule Nathalie; het klonk raar. Nathalie von Rosen was weliswaar haar doopnaam, maar iedereen noemde haar 'de Freule', inclusief zichzelf.

'Ben je hier al eerder geweest?'

'Jazeker.'

'Het wordt steeds erger.'

'Dan vind je vast dat het nóg erger wordt, want ik heb een cadeautje voor je bij me.'

'Een cadeautje van wie?'

'Van Nathalie, maar het leek me beter er een paar dagen mee te wachten.'

De verbazing op zijn gezicht was niet gespeeld.

'O, papa, wat doe je soms toch ingewikkeld. Het is toch niet zo moeilijk te begrijpen? Als je het mij vraagt, is ze gewoon zo verkikkerd op je dat je, als je een beetje je best zou doen en vijftien, twintig kilo zou afvallen, nog weleens een heel goede partij zou kunnen doen.'

Snel getrippel van blote voeten over het wit gewassen Pommerse vuren-hout vulde de kamer en weg was ze, voordat hij commentaar had kunnen geven op haar absurde idee.

Het cadeau van de Freule was te gek. Als een tamme papegaai op een stokje zat Anna Mia op de armleuning van zijn stoel en volgde nauwlettend hoe hij het cadeau uitpakte. Aron Nimzowitsch, *Mein System*, een eerste druk uit 1925, met opdracht van de meester zelf – een kostbare schat, die hem onmiddellijk bijna in extase bracht. Ineens was Anna Mia er weer, en ze wist over zijn schouder mee te lezen.

'Wat bedoelt ze met "Bedankt voor je hulp"?'

Hij draaide het kaartje om – te laat.

'Zeg, heb jij dan helemaal geen opvoeding gehad? Je leest andermans brieven toch zeker niet.'

'Ik wel. Waar heb je haar mee geholpen?'

‘Dat gaat jou niks aan!’

Ze bleven even zwijgend zitten; zij op de leuning, hij in de stoel.

‘Zeg, hoe goed kennen jullie elkaar eigenlijk?’

‘Wie? Nathalie en ik?’

Haar terloopse onverschilligheid was doorzichtig.

‘Ja, natuurlijk.’

‘Dat gaat jou niks aan!’

Toen waren ze weer net zo ver.

Even later was ze iets mededeelzamer: ‘Ik ken Nathalie niet erg goed; we gaan niet achter jouw rug met elkaar om. Niet zoveel in elk geval, en dat ik hier al eerder ben geweest is puur toeval. We kwamen elkaar van de zomer tegen in Skagen, en toen nodigde ze me uit voor een lunch. Maar ik weet wel wanneer je haar hebt geholpen; dat was tijdens haar scheiding. Niet?’

Hij aarzelde.

‘We hebben een beetje gepraat.’

Ze aaide hem liefdevol over zijn kruin, tot aan de haargrens.

‘Ik denk dat je je boek eerlijk hebt verdiend, paps. Dus doe mij een lol en ga nou voor één keer niet over de prijs praten. Nathalie zou nooit op het idee komen om iets voor haar cadeautjes terug te willen hebben, zo is ze gewoon niet, en dat weet jij ook maar al te goed.’

‘Nee, zo is ze niet. Maar het is een kwestie van principes.’

‘Misschien heb jij principes over de verkeerde dingen.’

Toen stond ze op en liep naar een raam, terwijl hij voorzichtig, bijna plechtig, in zijn boek bladerde.

‘Ik ga douchen, dan kun jij intussen bedenken wat we vandaag gaan doen.’

‘Ja, ja, dat is goed.’

Ze moest hem twee keer roepen voordat hij opstond en naar haar toe kwam, en hij had niet in de gaten dat de stemming weer was omgeslagen. Hij was helemaal verdiept in een schaakpartij.

‘Staat je mobiel aan?’

‘Nee, we hadden toch afgesproken dat we de wereld om ons heen zouden buitensluiten, weet je nog? Waarom vraag je dat?’

Hij stond op met een laatste, langdurige blik op zijn stukken. Toen keek hij naar buiten en liet zijn ogen langs de hele horizon glijden. Het heuvelachtige duinlandschap ontplooidde zich onder hem: onregelmatig verwaaide heuvels, stralend licht waar de zon erop viel, diep donkergrijs aan de achterkant; sommige geheel veroverd door rozenbottelstruiken, andere bijeengehouden door helmgras. In de verte kon hij de Noordzee zien, met glinsterende, witte golftoppen en hoog daarboven een vlucht grauwe ganzen die langs de kust naar het zuiden vloog. Plotseling voelde hij Anna Mia’s armen om zich heen en haar hoofd zwaar tegen zijn rug. Een onhan-

dig gevoel van verlegenheid deed hem verstijven, alsof haar jeugd taboe was; toch bleef hij staan, en na een secondelange eeuwigheid zei ze zachtjes: 'Ze komen je halen, pa.'

Toen zag hij het pas. Een afschuwelijk fremdkörper, dat langzaam de slingerende duinweg opreed: een politieauto.